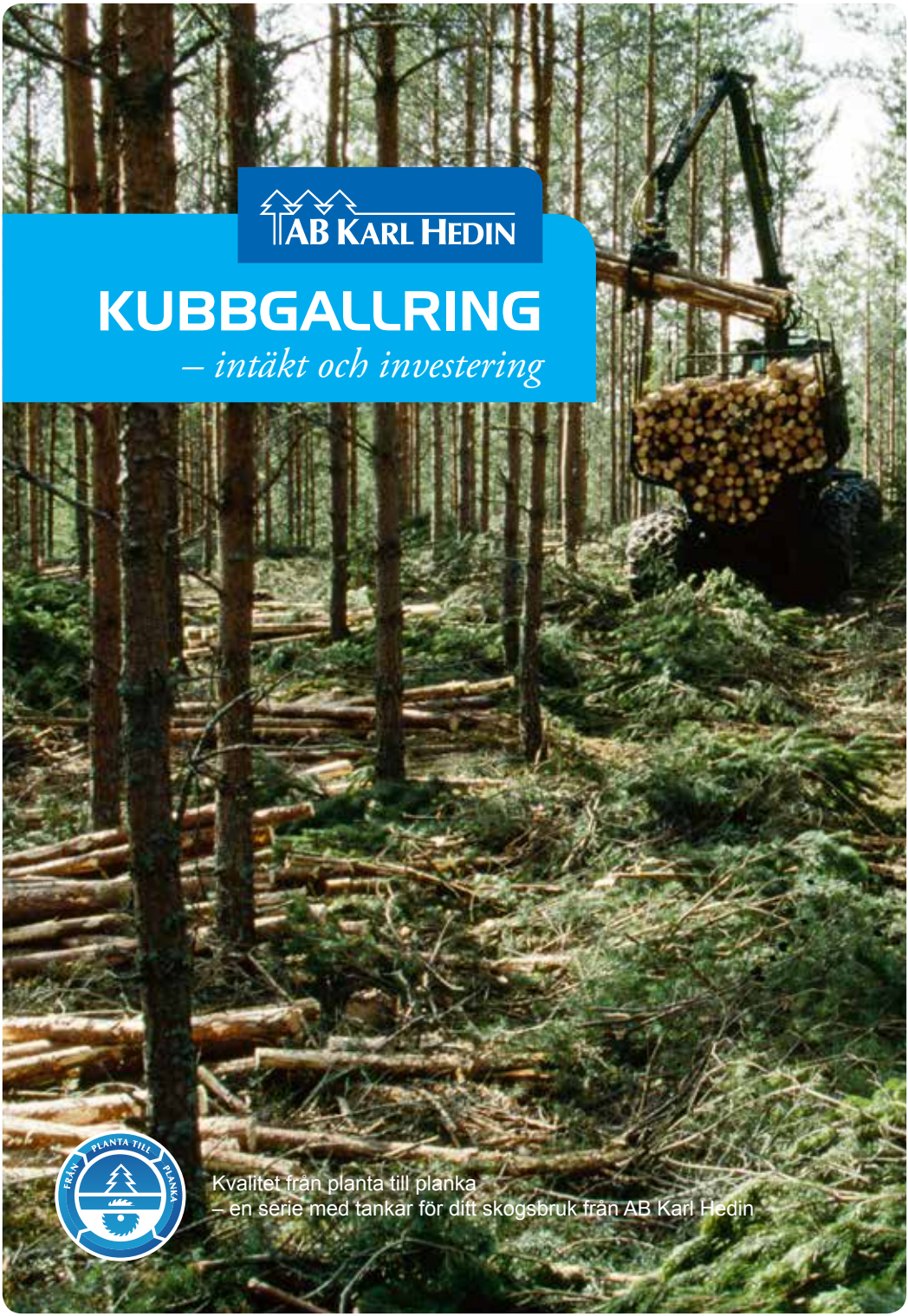

AB KARL HEDIN
KUBBGALLRING
– intäkt och investering
FRÅN PLANTA TILL PLANKA
Kvalitet från planta till planka
– en serie med tankar för ditt skogsbruk från AB Karl Hedin

”Vi gör användbara produkter av det klentimmer som andra gör till massaved”

Vid AB Karl Hedins tillverkning av träemballage i Krylbo skapas mervärde av klentimmer från kubbgallringar.

AB Karl Hedin är en familjeägd sågverks-, emballage- och handelskoncern med verksamhet i Sverige och Baltikum. Företaget grundades i början av 1900-talet och har idag drygt 1000 anställda.

AB Karl Hedin Råvara förser företagets sågverk i Sverige med virke. Vi har råvarukontor i Krylbo, Köping, Storvik, Säter och Uppsala.

Kontaktuppgifter till din lokala virkesköpare hittar du på **www.abkarlhedin.se/ravara/**

Eller ring vårt huvudkontor på tel **010-121 90 00**

Text och produktion:
Silvinformation AB
Areca Information AB
keyla design, www.keyladesign.se
Forsberg Företagsutveckling, www.forsbergforetagsutveckling.se

Foto/illustrationer:
Mattias Westerberg, Stefan Örtenblad, Thomas Adolfsén, Nils Forshed, Rose-Marie Rytter

Vi på AB Karl Hedin har en unik position på marknaden genom att ha kontroll på hela träflödet genom våra affärsområden;

- **Råvara**
- **Sågverk**
- **Emballage**
- **Bygg- och Industrihandel**

Det kallar vi ”från planta till planka” och har givit oss möjligheten att ta fram nya skötselkoncept i skogen som vi kallar ”Utvecklingstjänster”.

Genom våra utvecklingstjänster kan vi därför – bland annat – erbjuda dig som skogsägare vårt gallringskoncept ”Kubbgallring”.

Kubbgallring ger dig

- Timmer ända ner till 10 cm i toppdiamter
- Ökad lönsamhet genom ökad timmerandel
- Ökad tillväxt på träden som står kvar

DET BLIR FINT EFTER EN KUBBGALLRING

Vi på AB Karl Hedin tror att det etablerade kubbgallringsskogsbruket ger den bästa skogen.

Med kubbgallring får du ut fler kubikmeter sågtimmer. I en ogallrad skog blir det alltid en del självgallring – en hel del träd kommer att dö i trängseln, det kan handla om 25 procent av den totala volymproduktionen eller mer. Det är dock främst klena träd som självgallras, så det ekonomiska bortfallet blir inte fullt så stort.

Kubbgallringarna ger pengar tidigt. Med hänsyn till räntan är hundra kronor från en kubbgallring i dag betydligt mer värda än hundra kronor från en slutavverkning långt in i framtiden.

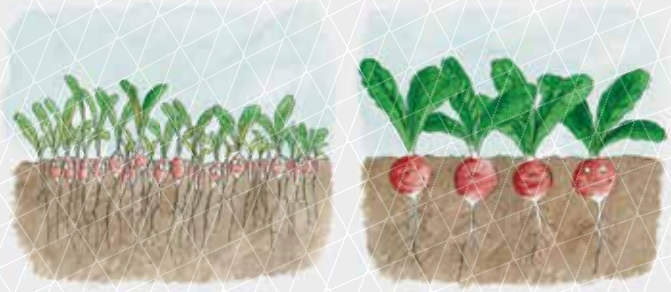
I en kubbgallring kan vi ta bort fula och skadade träd och gynna de trädslag vi tror på. De träd som är kvar vid slutavverkningen är grövre och mer värdefulla i en kubbgallrad skog.

Ogallrad skog blir tråkig

Men det är inte bara ekonomiska argument som talar för kubbgallring, utan även känslomässiga och estetiska. Ogallrade skogar blir mörka och tråkiga och där finns knappast någon markvegetation. De allra flesta föredrar en skött, kubbgallrad skog framför en ogallrad – det gäller både skogsägare och allmänhet.

Men man ska ha en realistisk bild – för en fastighet med någorlunda jämna åldersfördelning svarar kubbgallringarna för 20–25 procent av de årliga intäkterna, det är alltid slutavverkningarna som ger de stora pengarna.

Och så ska man vara praktisk – små bestånd långt från bilväg kan man gärna lämna, där ger en kubbgallring inte mycket pengar.

Skulle du låta bli att gallra i trädgårdslandet? Gissningsvis inte. Precis som rädisorna och morötterna behöver träden utrymme för att växa.

KUBBGALLRING – NÄR OCH HUR?

På en svag tallmark i Mellansverige kubbgallras skogen normalt bara en gång under omloppstiden, medan tall och gran på bördigare marker, ståndortsindex 26 eller bättre, ofta kubbgallras tre gånger.

När kronorna börjar gå ihop är det dags att kubbgallra första gången. Då brukar träden vara 11 till 14 meter höga. Man kan också se på den gröna delen av kronan. På tall och lövträd ska den vara minst hälften av trädets höjd, på gran minst två tredjedelar. Med en kort grönkrona förlorar trädet tillväxt, och risken ökar för snö- och stormskador efter kubbgallring.

Vi rekommenderar låggallring

Det finns tre huvudformer av kubbgallring:

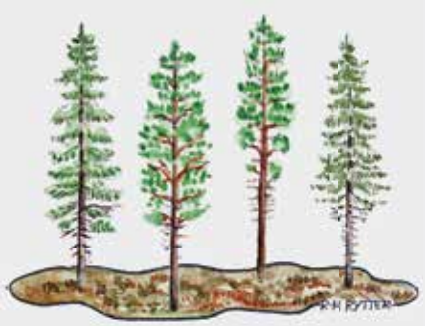
Låggallring, då kubbgallras i huvudsak de klenare träden ut.

Höggallring, då gör man tvärtom – tar i huvudsak ut de grövre träden.

Likformig kubbgallring, som är ett mellanting – de utgallrade träden har ungefär samma medeldiameter som de kvarstående.

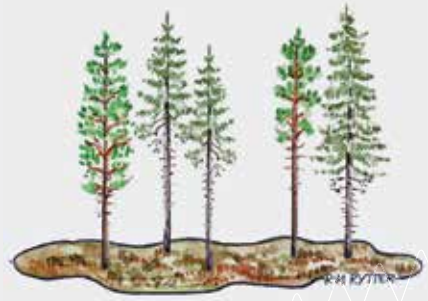
Vi på AB Karl Hedin rekommenderar klassisk låggallring. Det ger den långsiktigt bästa utvecklingen av skogen, eftersom vi vet att klenare träd ofta har fler skador och kvalitetsfel än grövre. Men naturligtvis tar vi ut även grova träd om de har skador, grova grenar eller dubbelstammar.

En höggallring ger visserligen mer pengar i handen i dag – grövre träd är billigare att avverka än klenare. Men kvar står ett klenare, mindre värdefullt bestånd, som dessutom är mer känsligt för storm och snö.

Låggallring

I första hand har de små träden tagits bort. Medeldiametern är högre efter kubbgallringen än innan.

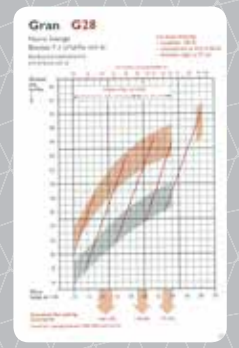
Höggallring

I första hand har de stora träden tagits bort. Medeldiametern är lägre än innan kubbgallringen. Skogen kommer att vara klenare än en låggallrad skog ända fram till slutavverkningen.

Hjälpmedel

En gallringsmall är till stor hjälp. Den ger en fingervisning om ditt bestånd är så tätt att det börjar bli självgallring. Du kan också se lämpligt gallringsuttag – det gäller att inte gallra för mycket på en gång, för då sjunker beståndets produktion. Gallringsmallen utgår normalt från beståndets övre höjd och grundyta, inte åldern.

Det finns också hjälpmedel på webben. Med verktyget INGVAR på www.kunskapdirekt.se kan du se hur beståndet utvecklas med och utan kubbgallring.

25–35 procents kubbgallringsuttag

Normalt gallrar vi ut 25–35 procent av grundytan (ungefär lika med 25–30 procent av volymen). Lite mer i förstagallring, lite mindre i senare gallringar.

Vi vill helst inte kubbgallra hårdare än så, eftersom risken för stormfällning då ökar påtagligt. Ligger beståndet på utsatta platser kubbgallrar vi gärna extra försiktigt.

Stickvägar

För att kunna köra ut virket behövs stickvägar. Avståndet mellan dem kan variera mellan 18 och 32 meter. Vi avråder från det allra kortaste avståndet, eftersom en stor del av uttaget i förstagallringen då måste göras i själva stickvägen, s.k. tvingande uttag. Det blir då inte mycket över till ett kvalitetsinriktat stamval mellan stickvägarna. Normalt stickvägsavstånd i dag är ca 22 meter.

AB KARL HEDIN

GALLRA SJÄLV?

En del skogsägare vill gärna gallra i egen regi. Och varför inte?

Timpengen blir kanske inte så hög, dagens maskinsystem är kostnadseffektiva och skonsamma mot träd och miljö. Men det är ett roligt arbete, du ser att det händer något och det blir oftast väldigt fint efteråt. Och så kan du få använda din fyrhjuling...

Men det är också ett farligt arbete. Har du inte gått lämpliga kurser i motorsågning och terrängkörning ska du inte ens fundera på ge dig ut i gallringsskogen.

Om du inte vill eller kan kubbgallra själv: vänd dig till någon av våra virkesköpare för goda råd och hjälp med såväl avverkning som uttransport av virket.

LITEN CHECKLISTA

– när du kubbgallrar tillsammans med AB Karl Hedin

Innan avverkningen

- ☐ Är vi överens om kubbgallringsform och stickvägsavstånd?
- ☐ Är vi överens om vilken natur- och kulturhänsyn som ska tas vid avverkningen?
- ☐ Är det klart vem som ska ploga vägen fram till avverkningsplatsen?
- ☐ Ska stubbarna behandlas mot rotröta?
- ☐ När ska skogen kubbgallras? Bör marken vara tjälad?

Efter avverkningen

- ☐ Behöver vägen grusas?
- ☐ Finns det markskador nära bäckar och vattendrag?
- ☐ Finns det kvarglömt virke? Det kan tyvärr hända, särskilt snörika vintrar.
- ☐ Har vi lämnat den naturhänsyn vi kom överens om?

I samband med slutredovisning av kubbgallringstrakten får du en rapport med uppgifter om grundyta, stickvägsavstånd och eventuella skador på mark och träd.

Kontakta vår virkesköpare snarast om det är några frågetecken.

MINIMERA RISKERNA

Stormfällning

Ett nygallrat bestånd är mer utsatt för vindfällning eftersom träden inte har hunnit bli stormfasta – det tar några år. Risken för stormskador är särskilt stor i äldre granskog. Vi vill därför helst inte kubbgallra granbestånd som är över 20–22 meter.

Rotröta

Gallringsstubbarna är en inkörsport till rotröta i granskog. Svampsporerna sprider sig från stubbskäret genom rötterna till de friska träden i beståndet. Det finns två sätt att motverka detta:

- Kubbgallra på vintern, när temperaturen är under 5 °C.
- Behandla stubbarna med Rotstop – ett medel som innehåller sporer av en ”snäll” svamp som konkurrerar ut rottickans sporer.

Vi på AB Karl Hedin rekommenderar alltid behandling med Rotstop vid kubbgallring sommartid i grandominerad skog. Men man ska veta om att det inte är någon hundraprocentig garanti – naturen är duktig på att överlista oss.

Stubben duschas med sporer av den ”snälla” pergamentsvampen, som hindrar rotrötesvampen från att kolonisera stubben och sprida röta i beståndet. Vi rekommenderar alltid stubbehandling när vi kubbgallrar sommartid.

Insektsskador

Gran som stått tätt och plötsligt friställs får en ljuschock. Då är träden extra utsatta för skadegörare som granbarkborre. Det gäller framförallt i beståndskanter och i nya luckor. Bästa sättet att motverka insektsangrepp är att plocka ut angripna träd och vindfällen i tid innan insekterna har använt dem som yngelplats. Skogsvårdslagen har också regler för när det avverkade virket ska vara borta ur skogen. Självklart följer vi dem.

Skador på mark och träd

Efter en väl utförd kubbgallring är stubbar och ris de enda spåren som ska synas. Men det händer tyvärr att träd har skadats och att det är djupa körspår i marken. Vi på AB Karl Hedin strävar alltid efter att minimera markskadorna. Vi planerar körstråken så att maskinerna inte behöver köra över fuktiga partier och bäckar, och våra entreprenörer ska vid behov lägga ris på stickvägarna. De ska dessutom använda hjälpmedel som markskonare och tillfälliga broar när de måste köra över en bäck eller ett surdråg.

Marker med riktigt dålig bärighet vill vi helst bara kubbgallra vintertid.

HÄNSYN VID KUBBGALLRING

I samband med att vi planerar kubbgallringen, ser vi också hur vi ska ta hänsyn till natur och kultur.

Vi kubbgallrar normalt inte

- Känsliga miljöer som sumpskogar och surdråg, lövkärr och strandskogar.
- Impediment.
- Blockmarker, berg- och rasbranter.

Vi bevarar och utvecklar

- Vi lämnar bryn och kantzoner mot åker och vattendrag.
- Vi skapar en del högstubbar i grövre kubbgallringar.

Vi sparar

- Ovanliga träd som sälg, rönn, fågelbär, asp och al.
- Spel- och boplatser samt träd som kan utvecklas till bo- och hålträd.
- Döda träd på marken, s.k. lågor.

Kulturmiljö

Naturligtvis vill vi inte förstöra fornminnen och kulturlämningar. Vid planeringen använder vi myndigheternas kartor över kända och registrerade kulturminnen.

Men allt är inte känt – vet du att det finns en gammal torpgrund, kolbotten eller körväg i skogen? Säg till vår virkesköpare så kan vi markera den lite extra före avverkningen och lämna kulturstubbar runt den för att skydda den för framtiden.

Det är din skog...

Vi är naturligtvis lyhörda för dina önskemål. Vi kan till exempel ta bort inväxande gran för att gynna lövträd eller aktivt skada en del träd för att skapa mer död ved.

Kubbgallring ger dig

- Timmer ända ner till 10 cm i toppdiamter
- Ökad lönsamhet genom ökad timmerandel
- Ökad tillväxt på träden som står kvar

I snart 100 år har vi förädlat skog och skapat produkter av högsta kvalitet till trä- och byggmarknaden i Sverige och för många andra marknader runtom i världen.

AB Karl Hedin arbetar för ett långsiktigt samarbete med dig som skogsägare och erbjuder hjälp med markberedning, plantering, plantor, röjning, gallring, gödsling, föryngringsavverkning m m. Vi utvecklar ständigt våra tjänster som hör skogsbrukandet till, allt för att du som skogsägare ska få en trygg och god värdeutveckling på din skogsfastighet.

AB KARL HEDIN

www.abkarlhedin.se

Grafisk form: www.keyladesign.se 1607